

PP-HT-2. számú melléklet

A Budapest XIV. Kerületi Németh Imre Általános Iskola könyvtár-pedagógiai programja

Az iskola szerkezete:

Az intézmény 8 évfolyamos általános iskola.. Az iskola nevelési-oktatási céljait, a tehetséggondozás és felzárkóztatás részleteit a Pedagógiai Programunkban határoztuk meg.

A könyvtár szerepe az iskola pedagógiai programjában:

A könyvtárhasználati ismeretek elsajátítása és a tanulási-, önművelési kultúra fejlesztése olyan tantárgyközi feladat, amely az egész nevelőtestület közös ügye. Az iskola akkor tudja a könyvtár használatára, önművelésre nevelni diákjait, ha ez a feladat áthatja a pedagógiai program egészét.

A könyvtáros feladatai

A könyvtár az iskolai műhelymunka nélkülözhetetlen része, ami egyúttal azt is feltételezi, hogy a könyvtáros szervezi, összefogja, koordinálja a könyvtári eszköztárra épülő pedagógiai fejlesztő, önművelő tevékenységet.

A szaktanárok feladatai

A szaktanárok törekednek arra, hogy szaktárgyuk műveltséganyagába beépüljenek a könyvtári információszerzés különböző csatornái. Mindennapi pedagógiai munkájuk fontos részét képezi a könyvtári eszköztárra épülő forrásalapú tanítás-tanulás és kutatómunka. Ezáltal megalapozzák tanulóikban a könyvtár rendszeres használatának szokását és a különböző önművelési technikák elsajátítását.

Célok és feladatok

- minden tanulóban alakuljon ki az olvasás, a könyv és a könyvtár iránti pozitív attitűd
- mindennapi szükségletté váljon az olvasás öröme
- személyiségfejlesztés, személyiségformálás
- alapkészségek kialakítása (önálló ismeretszerzés, a tanulás készsége)
- alapértékek, alapismeretek és összefüggések közvetítése
- teljesítményképes tudás megalapozása
- egész életen át tartó tanulás és az információs társadalom kihívásaira való felkészítés
- a gépek világában egyre fontosabb a személyes kapcsolat
- nem elég a technikát megtanítani, a tanulók ítélőképességét is fejleszteni kell
- a tanulók életének természetes részévé tenni az információs műveltséget

Fejlesztési követelmények

A tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon az információkeresés folyamatáról és tervezze azt.

Ismerje meg az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásaik jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

A nyomtatott és a digitális eszközök segítségével önállóan és tudatosan használjon könyvtárakat, anyanyelvi és idegen nyelvű információforrásokat.

Ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait

Tudja, hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások a tanulás során. használja az iskolai könyvtár eszköztárát a könyvtári terek funkcióinak és a könyvtári abc ismeretében.

Ismerje meg a kézikönyvtár összetételét és tájékozódásban betöltött szerepét. Tudja önállóan használni a kézikönyvtárat

Tudja használni a korosztálynak készült tájékoztató forrásokat, segédkönyveket, közhasznú adatbázisokat.

Ismerje a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, és ismeretterjesztő művek típusait.

A könyvtári foglalkozások típusai

☐ *Könyvtárhasználati (könyvtárismereti) óra*

Olyan foglalkozás, melynek célja és témája az előírt könyvtárhasználati ismeretek elsajátítása. Ez általában egy befogadó tantárgyon belül valósul meg (informatika, magyar nyelv és irodalom, osztályfőnöki).

☐ *Könyvtárhasználatlaltal támogatott (könyvtárhasználatra épülő) szakóra*

Olyan szaktárgyi óra, melynek során a pedagógus kiemelten alkalmaz könyvtárpedagógiai módszereket a szaktárgyi elsajátítás érdekében.

Ezeket az órákat szaktanár kell, hogy tartsa. A könyvtárostánár aktívan segíti a munkáját az óra tervezésében és megtartásában.

Ezek az órák a könyvtárhasználati tudás eszközként jelenik meg, cél a ennek komplex felhasználása, a gyakoroltatás és a szaktárgyi célok érdekében.

Könyvtárhasználati kompetenciák kialakítása

Ismerje meg a tanuló és használja az iskolai vagy más (közművelődési, szak-) könyvtár állományát és szolgáltatásait. Igazodjék el a médiatárak, információs központok gyűjteményében.

Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített önálló ismeretszerzést, fejlessze beszédkulturáját, műveltségét, tanulási-önművelési szokásait, rendszeres olvasással és könyvtárhasználattal.

Dokumentumismeret és -használat

Ismerje meg a tanuló és rendszeresen használja az adott műveltségterület nélkülözhetetlen alapidokumentumait (általános és szaklexikonok, enciklopédiák, kézikönyvek, szótárak, összefoglalók, gyűjtemények, gyakorlókönyvek) és modern ismerethordozókat (AV, számítógépes programok, CD, multimédia).

Tudja használni a megismert dokumentumok tájékoztató apparátusát (tartalom, előszó, mutatók). Ismerje és használja a közhasznú információs eszközöket és forrásokat (internet, cím- és adattárak, statisztikák, menetredek, névtárak). Figyelje a különböző médiákban megjelent könyv-, DVD-, CD-újdonságokat, tájékozódjon hagyományos és modern információs csatornák ajánlataiból.

A könyvtári tájékozódás segédeszközeinek ismerete és használata

Ismerje meg és rendszeresen használja a szaktárgyi kutató-gyűjtő munkához nélkülözhetetlen kézikönyvtári forrásokat (lexikonok, szótárak, adattárak, forrásgyűjtemények, összefoglalók).

Gyakorolja a lexikonok és kézikönyvek használatát olvasás közben (szócikk, élőfej, mutatók).

Készségszinten tájékozódjon, forrás- és szemelvénygyűjteményekben, antológiákban, a tartalomjegyzék, a fejezetek és a mutatók alapján.

Önművelés, a szellemi munka technikája

Iskolai feladatai és egyéni problémái megoldásához tudja önállóan kiválasztani és felhasználni a könyvtár tájékoztató segédeszközeit. Legyen képes hagyományos dokumentumokból és modern ismerethordozókból információt meríteni, felhasználni és a forrásokat megjelölni. Tudjon több forrás együttes felhasználásával a könyvtári eszköztár igénybevitelével (katalógusok, bibliográfiák, kézikönyvek) kiselőadást, tanulmányt, irodalomajánlást összeállítani.

A megszerzett információkat legyen képes elemezni, rendszerezni és róluk írásban vagy szóban beszámolni.

Ismerje a szellemi munka technikájának etikai normáit (idézetek, hivatkozások, utalások, forrásmegjelölés).

Tudja használni különböző dokumentumok tájékoztató apparátusait (mutatók, tartalomjegyzék, képek, fejezetcímek).

Időtervek, órakeretek tervezése

A NAT biztosítja a könyvtárhasználati követelmények elsajátításához szükséges időkereteket. A könyv- és könyvtárhasználati ismeretek tanítása **könyvtárostánári feladat** (pl. könyvtárbevezetés, raktári rend, katalógusok, könyvtári tájékoztató eszközök stb.), **szaktanári feladat** (pl. a saját műveltségterület alapvető dokumentumai és tájékoztató eszközeinek megismertetése), amelyet a **könyvtárostánárral közösen, könyvtár alapú szakórán** valósít meg.

Az idő- és órakeretek tervezésekor meghatározó az a tény, hogy a könyvtárhasználati követelmények milyen formában épülnek be a helyi tantervbe. **A mi intézményünkben digitális kultúra, magyar nyelv és irodalom órákon** gyarapíthatják könyvtári ismereteiket a tanulók a következő órakeretekben:

1-4. évfolyam magyar nyelv és irodalom

Általános fejlesztési követelmények

- Az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával szerezzen tapasztalatokat a könyvtárban végezhető tevékenységekről. Tudja azonosítani a könyvtár tereit és állományrészeit. Ismerje meg a könyvtár használatának módját és a könyvtárban való viselkedés szabályait.
- Ismerje a több dokumentumfajta jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból.
- Legyen képes használni az életkorának megfelelő segédkönyveket.
- Megadott forrásból tudjon tényeket, adatokat kiemelni. Legyen képes gyermekkönyvek,- és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek tartalmáról beszámolni.
- Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni.
- Tapasztalatain keresztül ismerje fel a könyvtár szerepét a tanulásban és a szabadidős tevékenységekben. Ismerje meg a lakóhelyi gyermekkönyvtárat, és használata során tudja alkalmazni az iskolai könyvtárban szerzett tapasztalatait.

Tananyagegység	Tartalom	Fejlesztési képessegek, célok	kívánt
----------------	----------	----------------------------------	--------

1. évfolyam: Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám: 2

Látogatás az iskolai könyvtárban • A könyvtár • Válogatás a korosztálynak készült könyvekből	• Olvasási szokások alakítása a könyvtárban • A könyvtár fogalma, részei, funkciói, szolgáltatásai • Viselkedés a könyvtárban • A kölcsönzés szabályai	• Cél egy pozitív könyvtárkép kialakítása • Ismerje és tartsa be a viselkedési szabályokat • Ismerje és alkalmazza a kölcsönzési szabályokat • A tanulók könyvtárlátogatás alkalmával szerezzenek élményeket. • Ismerjék meg a helyes könyvtári viselkedés szabályait. • Szerezzenek tapasztalatokat a könyvtárban elhelyezett gyermekkönyvek csoportosításáról. • Alakuljon ki bennük az olvasás szeretete, a könyvek védelme iránti igény
--	---	---

2. évfolyam: Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám: 3

• Gyermekkönyvek válogatása megadott témához, egyéni érdeklődés szerint. • Eligazodás a könyvekben tartalomjegyzék alapján • Ismerkedés gyermeklapokkal • Gyermekkönyv tartalmának megállapítása	• A könyvtárhasználat szabályai • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • Gyermeklexikon szerkezete, használata • Gyermeklapok	• Felismeri a könyv főbb formai és tartalmi elemeit, meg tudja állapítani szerzőjét és címét • Gyermekkönyv témájának megállapítása a cím és az illusztrációk segítségével • Segítséggel keresni tudjon a gyermeklexikon betűrendjében
---	--	--

Kulcsfogalmak: könyvtár, lexikon, betűrend, tartalomjegyzék, gyermekújság

3. évfolyam: Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám: 4

Könyvek keresése a szabadpolcon szerző és cím szerint • Tájékozódás a gyermeklexikon betűrendjében • Szépirodalmi és ismeretterjesztő művek témájának megállapítása (cím és tartalomjegyzék alapján) és csoportosításuk a főbb állományrészek szerint • Ismeretlen szavak értelmezése gyermeklexikon és értelmező szótár segítségével. A magyar helyesírási szótár használata	• A könyvtár terei és állományrészei • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai • A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom • A szótárak szerkezeti jellemzői, használata • Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja	• Eligazodás a könyvtár tereiben és a gyermekkönyvek között • A könyv témájának megállapítása a főbb tartalmi és formai elemek segítségével • Az ismeretterjesztő és szépirodalom megkülönböztetése • Címszavak keresése a gyermeklexikon és szótár betűrendjében
--	---	---

4. évfolyam: Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám: 4

Látogatás a lakóhelyi gyermekkönyvtárban. Mesegyűjtemények, gyermekek részére készült verseskötetek válogatása a szabadpolcon • Megadott szempontok alapján a könyvtár megfigyelése, a tapasztalatok feljegyzése • Az iskolai és gyermekkönyvtárról szerzett tapasztalatok összehasonlítása • Ismeretlen fogalmak, szavak keresése lexikonban, szótár betűrendjében • Fogalmak, nevek, témakörök keresése enciklopédiában a mutatók és a tartalomjegyzék alapján Azonos fogalmak keresése az alapvető segédkönyv típusokban; hasonlóságának és különbségének megállapítása • Tények és adatok gyűjtése segédkönyvekből tantárgyi témához. A szerzett ismeretekről jegyzet, vázlat segítségével beszámol	• A lakóhelyi gyermekkönyvtár (terek, állományrészek, szolgáltatások) • Gyermekek részére készült gyermeklapok, gyermekrovat • Az enciklopédia jellemzői, gyermekenciklopédiák • A nem nyomtatott dokumentumok alaptípusai • Szaktárgyi feladatok megoldása a megismert dokumentumokkal	• Könyvek tartalmi és formai elemeinek (pl. tartalomjegyzék, fűlszöveg) felhasználása a tartalom megállapításához • Tájékozódás szótárakban, gyermeklexikonokban, segítséggel enciklopédiában • Gyűjtőmunka megadott segédkönyvből segítséggel, beszámoló a megtalált információról
---	---	---

Kulcsfogalmak: információ, tudás, könyvtár, tanulás, vázlat, folyóirat

5-8. évfolyam – magyar nyelv és irodalom

Általános fejlesztési követelmények

- Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, tudja igénybe venni szolgáltatásait. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait és kövesse a könyvtárban való viselkedés normáit.
- A dokumentumtípusok formai és tartalmi sajátosságainak ismeretében legyen képes önálló használatukra. Lásza, hogy a technika fejlődésével az információk folyamatosan változó ismerethordozókon jelennek meg, és szerezzen tapasztalatokat ezek használatában
- Ismerje a kézikönyvtár szerepét a tájékozódásban. Iskolai feladatai megoldásához és mindennapi tájékozódásához tudja önállóan kiválasztani és használni a megfelelő segédkönyveket. Tudjon különböző szempontok szerint dokumentumokat keresni a könyvtár katalógusaiban, adatbázisaiban.
- Tudjon feladataihoz forrásokat választani, megadott szempontok alapján belőlük információkat szerezni, és elvégzett munkájáról beszámolni. Tudjon a dokumentumokból szabályosan idézni és a forrásokra hivatkozni.
- Tapasztalatai alapján lássa a könyvtárnak az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében betöltött szerepét. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a lakóhelyi közkönyvtárat is. Szerezzen tapasztalatokat arról, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővíti a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit.

5. évfolyam: Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám: 1

Tananyagegység	Tartalom	Fejlesztési követelmények, célok
• A könyvtár tereinek és állományrészeinek megkülönböztetése, könyvtári fogalmak • Könyvek tartalmának megállapítása és ismertetése formai és tartalmi elemeik felhasználásával • Könyvek keresése különböző tantárgyak megadott témáihoz • Segédkönyvek használata ismeretlen fogalmak, kifejezések, eseményekhez, személyekhez kapcsolódó adatok kereséséhez • A felhasznált források azonosítása a dokumentumok főbb adatainak megnevezésével	• A könyvtár fogalma, részei, funkciói, szolgáltatásai • Viselkedés a könyvtárban • A könyvtár raktári rendje • Dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, sajtótermék • A könyv tartalmi és formai elemei, főbb adatai - a bibliográfiai leírás • Segédkönyvek: szótár, lexikon, enciklopédia	• Könyvtári gyűjtőmunka különféle tantárgyak megadott témáihoz • Szótárak, gyermeklexikonok használata • Bibliográfiai leírás, katalóguscédula funkcióinak ismerete

6. évfolyam: Befogadó tantárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám:1

Tananyagegység	Tartalom	Fejlesztési kívánt képességek, célok
• Megadott művek keresése és tematikus gyűjtőmunka a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével • Különböző típusú és témájú dokumentumok formai, tartalmi és használati jellemzőinek megállapítása	• Raktári rend, raktári jelzet Tájékoztatói gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Szépirodalom: betűrend • Ismeretközlő irodalom: szakrend • könyvtártípusok	•Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában •Legyen képes megkülönböztetni a főbb dokumentumtípusokat • Ismerje a könyvtártípusokat • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében

Kulcsfogalmak: betűrend, tartalomjegyzék

7. évfolyam: Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám: 1

Tananyagegység	Tartalom	Fejlesztési kívánt képességek, célok
• Tájékoztatói dokumentumokról a szerző, cím és egyéb szempontok szerint a betűrendes leíró katalógus segítségével • Önálló tájékozódás a könyvtárban • Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz • Tárgyszavak, azonos művek keresése különböző ismerethordozókon • Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segéd-könyv, kézikönyv, ismeretterjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával • A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás.- és feldolgozás segítségével (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra	• A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában • Tájékoztatói gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Forrásfeldolgozás • Tájékoztató	• A kézikönyvtár funkciójának ismerete • Gyűjtőmunka segédkönyvekből • Jegyzet és vázlat készítése • Forráshasználat ismerete • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében

8. évfolyam: Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom/Évi óraszám: 1

Tananyagegységek	Tartalom	Fejlesztési kívánt képességek, célok
Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével • A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel • Könyvtárak az interneten • Online katalógus	• Tárgyszavak • Forrásismeret • Online katalógus • Tájékozódási gyakorlatok az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében	• Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki « Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni • Használja a könyvtárak online katalógusát • Tudjon tájékozódni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében

Kulcsfogalmak: adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás, könyvtári informatika

Könyvtárhasználat digitális kultúra órán belül

4. évfolyam

A **könyvtári informatika** témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. **Fontos cél,** hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

A gyermekeknek szánt szépirodalmi és ismeretterjesztő művek széles választéka minden tantárgy számára sok lehetőséget nyújt az egyes témák élményszerű, forrásalapú feldolgozására. A játékos foglalkozások során érdemes a könyvtár tereivel, használatának alapjaival, a legelterjedtebb dokumentumtípusokkal, segédkönyvekkel megismertetni a tanulókat.

Az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében való eligazodás.	Tanóra az iskolai könyvtárban. A szolgáltatások - a helyben olvasás és kölcsönzés szabályai, audiovizuális eszközök. Könyvtár	Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban	Tudja aktívan használni a könyvtár gyermekirodalmát a tanulásban Tudjon célszerűen információt keresni adott könyvtári környezetben Rendszeres látogasson könyvtárakat! Tudjon tájékozódási feladatokat megoldani, (tények, adatok keresése az életkori sajátosságoknak
--	--	---	--

			megfelelő segédkönyvekben
A főbb dokumentumfajták megkülönböztetése, tartalmának és adatainak megállapítása.		Segédkönyvek: lexikon, szótár, enciklopédia. Műfaji sajátosságai, szerkezeti jellemzőik, a tájékozódásban betöltött szerepük. Segédkönyv nyomtatott és elektronikus formában. A lakóhelyi könyvtár „élő” látogatása, az Országos Széchényi Könyvtár, OSZK http://oszk.hu és a Magyar Elektronikus	
Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése	Adatok csoportosítása, értelmezése. Keresés indextáblázatok, lekérdezések alkalmazásával Keresési eredmények rögzítése	Adatbázisok, adattáblák alkalmazása, adatbázisban keresés	Tudjon adatokat gyűjteni, értelmezni (csoportosítani és rendezni) és feldolgozni a rendelkezésre álló adathalmazból. Adatkeresés, információgyűjtés Egyes közhasznú információforrások, mindennapi adatbázisok megismerése

5-8. évfolyam

A **könyvtárhasználat** oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapi életben az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával érhető el.

Az **információkeresés területén kiemelt cél**, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értéke megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges kritikus és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulóknál a könyvtári információszerzéshez, - feldolgozáshoz és - felhasználáshoz kapcsolódóan is az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.

A **könyvtári informatika** témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy keretében megvalósuló, erre a tudására épülő gyakorlati feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások, és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló, modern technikai lehetőségek.

A **könyvtári informatika fejlesztési területen** ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezek az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett, önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása

5. évfolyam: Befogadó tárgy: Digitális kultúra/Évi óraszám: 1

Könyv, könyvtár Kézikönyvek használata Forrásjelölés A könyvtári állomány	A könyv részei. Formai jegyek, belső tartalmi egységek A dokumentumok tartalom és használat szerinti csoportosítása. A lexikon, enciklopédia és szótár felépítése és használata. A könyvek legfontosabb adatelemei. A forrásjelölés szabályai.	Ismerje a főbb dokumentumfajták jellemzőit, és tudjon információkat keresni az életkorának megfelelő anyagokból. Legyen képes használni az életkorának megfelelő segédkönyveket Megadott forrásból tudjon tényeket, adatokat kiemelni. Tudja a felhasznált dokumentum főbb adatait megnevezni	Legyen képes gyermekkönyvek és folyóiratok szerkezetében eligazodni, a kiválasztott szövegrészek tartalmáról beszámolni
A sajtótermékek típusai		A sajtótermékek legfontosabb jegyei. Információgyűjtés sajtótermékekből	

6. évfolyam: Befogadó tárgy: Digitális kultúra/Évi óraszám: 1

Könyvtári szolgáltatások	Könyvtári szolgáltatások megismerése.	Hagyományos és új információs eszközök a könyvtárban. Egyszerűbb irányított forrás- és információkeresés direkt eszközökben és a helyi adatbázisban Tanuláshoz keresőkérdések megfogalmazása	Igazodjon el az iskolai könyvtárban. Tudjon a célnak megfelelő tartalmú irodalmat (ismerethordozót) találni. Ezekből legyen képes kinyerni a szükséges információkat
Könyvtári médiumok		Médiumok megkülönböztetése formai és használati jellemzőik, információs értékük alapján. Papíralapú és digitális ismerethordozók Az ismerethordozók nyilvántartásának rendje. Adott ismerethordozón az információk kinyerése, keresése Tájékozódás az iskolai könyvtárban Irányított forrás- és információkeresés	
Forrás- és információkeresés			

7-8. évfolyamon a könyvtári informatika fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és - használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásaik jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

7. évfolyam: Befogadó tárgy: Digitális kultúra/Évi óraszám: 2

Könyvtári hálózat Magyarországon	Különböző típusú könyvtárak megismerése	A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból A Sűgó használatának megismerése	Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz Tudjon információt keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia). Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár. Ismerje a Sűgó felépítését, az ott található információk megszerzésének módját és azok gyakorlati felhasználását (alkalmazását)
----------------------------------	---	---	--

8. évfolyam: Befogadó tárgy: Digitális kultúra/Évi óraszám: 2

Információkeresés a könyvtárban	Az iskolai könyvtár. Szak- és tárgyszó katalógus	Források keresése szaktárgyi feladatokhoz, tárgyi katalógusok segítségével A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása.	Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni Legyen képes - segítséggel - egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával
A forráshasználat		Könyv adatainak jelölése. Időszaki kiadvány, cikk adatainak jelölése	

Információkeresés

Megadott művek keresése a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével.

Keresőkérdések megfogalmazása tanári segítséggel.

Hagyományos és nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása; csoportosításuk.

A korosztálynak készült tájékoztató források, segédkönyvek biztos használata

A megadott problémának megfelelő nyomtatott és elektronikus források irányított kiválasztása.

A könyvtárhasználati és informatikai alapokra építő információgyűjtést igénylő feladatok. Könyvtári informatika

Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás.

A forrásmegjelölés etikai vonatkozásainak megértése.

Saját és mások gondolatainak elkülönítése.

A felhasznált források önálló azonosítása a dokumentumok főbb adatainak (szerző, cím, hely, kiadó, év) megnevezésével.

Kulcsfogalmak: könyvtár, kézikönyvtár, katalógus, hivatkozás, forrás, könyv, időszaki kiadvány, honlap, CD, DVD, lexikon, enciklopédia, szótár, atlasz

A forráskeresés és -feldolgozás lépéseinek tudatosítása, irányított alkalmazása.

Nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, közhasznú információforrások és ismeretterjesztő művek típusainak ismerete. Közhasznú adatbázisok használata.

A feladatnak megfelelő forrástípus önálló kiválasztása.

Információforrások hitelességének vizsgálata, szelektálása.

Többféle forrásra épülő tematikus gyűjtőmunka.

Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése.

Idézés jelölése. A szerzői jogi vonatkozások megértése.

Forrásjegyzék összeállítása.

Kulcsfogalmak: nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, elektronikus könyvtár, kézikönyv szaklexikon, szakkönyv, napilap, folyóirat, bibliográfia, linkgyűjtemény, keresőkérdés, tárgyszó, szerzői jog, információs érték, felhasznált irodalomjegyzék

Ellenőrzés, értékelés

Évfolyamonként folyamatos szóbeli értékelés megerősítéssel.

A könyvtárhasználói tudás szintjének felmérése gyakorlati feladatokkal, frontális kérdezéssel, kooperatív csoportmunkával, a tanulók munkájának folyamatos figyelemmel kísérésével történik az értékelés. A könyvtáros-tanár nem ad érdemjegyet, de javaslatot tehet magyar nyelv és irodalom és informatika tantárgyból külön érdemjeggyel való értékelésre.

Budapest, 2024. május 6.

Csizmadia Edit, könyvtárostanárnő

Lackó Gábor, igazgató